

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม

The logo of Mahidol University is a large, faint circular emblem in the background. It features a central figure, likely a deity or historical figure, surrounded by Thai script. The text around the inner circle reads "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (Mahidol University) and the outer circle contains "มหาวิทยาลัยมหิดล" (Mahidol University).

ชาลิสา แสงสารวัต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม

DETERMINANTS OF THE QUALITY OF LIFE AMONG ELDERLY PEOPLE WITH DEMENTIA

ชวลีสา แสงสารวัต 5136389 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : สุณีย์ ละคำปิ่น, กศ.ด., สิรินทร ฉันทศิริกาญจน, M.D., M.Sc., ประคอง อินทรสมบัติ, ค.ม.

บทคัดย่อ

ภาวะสมองเสื่อมส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม การวิจัยพรรณนาเชิงวิเคราะห์นี้ประยุกต์แนวคิดเชิงนิเวศน์ เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมที่มารับการรักษาที่แผนกตรวจผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลรามาริบัติและสถาบันประสาทวิทยา จำนวน 170 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ดูแลหลัก ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม ปัจจัยครอบครัว ปัจจัยชุมชนและสังคม และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี (Mean = 39.97, SD = 5.40) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ($r = .386$) สัมพันธภาพในครอบครัว ($r = .200$) คุณภาพชีวิตของผู้ดูแลหลัก ($r = .257$) การสนับสนุนจากเพื่อนบ้านและชุมชน ($r = 0.176$) ระยะของโรคสมองเสื่อม ($r = -.265$) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม ปัจจัยครอบครัว และปัจจัยชุมชนและสังคม สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .246$, $F = 4.683$, $p < 0.001$) โดยพบว่าความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ($\beta = .374$) และคุณภาพชีวิตของผู้ดูแลหลัก ($\beta = .237$) เป็นปัจจัยที่ดีที่สุดที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมได้ ร้อยละ 20.5

จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะว่า บุคลากรทางด้านสุขภาพควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมได้ฝึกฝนกิจกรรมที่กระตุ้นการทำงานของสมอง เพื่อให้ผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมดำรงการทำให้กิจวัตรประจำวันในการดูแลตนเอง และให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ดูแลหลัก เพราะมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม ข้อเสนอพบจากการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมได้

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต / ผู้สูงอายุสมองเสื่อม / ผู้ดูแลหลัก / แนวคิดเชิงนิเวศน์

DETERMINANTS OF THE QUALITY OF LIFE AMONG ELDERLY PEOPLE WITH DEMENTIA

CHALISA SANGSARAWAD 5136389 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE : SUNEE LAGAMPAN, Ed.D., SIRINTORN CHANSIRIKARNJANA, M.D.,M.Sc., PRAKONG INTARASOMBAT, M.Ed.

ABSTRACT

Dementia influences both lifestyle and quality of life for elderly people with dementia. This descriptive analytical research applied an ecological model as a conceptual framework aimed to examine quality of life of older people with dementia and analyze the factors related to their quality of life. The participants were 170 elderly people with dementia that followed up at the outpatient department of both Ramathibodi hospital and Prasat Neurological Institute. Data were collection by interviewing primary caregivers and comprised of four parts; personal factors of older people with dementia, family factors, community and social factors, and the quality of life of old person with dementia. The statistical analysis used were; percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, and Stepwise Multiple Regression analysis.

The results showed that older people with dementia had a good quality of life (Mean 39.97, SD 5.40). Their ability to perform daily activities ($r = .386$), family relationships ($r = .200$), quality of life of primary caregivers ($r = .257$), neighbors and community support ($r = .176$), and their stages of dementia ($r = -.265$) were significantly related to their quality of life ($p < .05$). Personal factors of old people with dementia, family factors, community and social factors altogether accounted for a variance in the quality of life ($R^2 = .246$, $F = 4.683$, $p < 0.001$). The best predictors were their ability to perform daily activities ($\beta = .374$) and quality of life of primary caregivers ($\beta = .237$) which accounted for 20.5% of the variance in the quality of life of old people with dementia.

The results suggested that health personnel should concentrate on enhancing the practice activities that stimulate the elderly dementia sufferer's brain function to maintain the activities of daily life in self care and promoting the quality of life of primary caregivers where it influences the quality of life of elderly people with dementia. The finding from this study can be used to further improve the quality of life of old people with dementia.

KEY WORDS: QUALITY OF LIFE / OLDER PERSON WITH DEMENTIA / PRIMARY CAREGIVERS / ECOLOGICAL MODEL

170 pages